

DOT

Malleus Maleficarum (Kladivo na čarodejnice)

verze 3 - 1. Část

*„Kněží se bojí postupující vědy jako čarodějnice denního světla
a mračí se na posla, který zvěstuje pád klamu, z kterého žijí.“*

Thomas Jefferson

Úvodní poznámka

Tento článek navazuje na předchozí vyprávění o šamanech - předpovědačích. V žádném případě jeho meritem nejsou křesťanské církve a už vůbec ne křesťané. Uváděné historické události spojené s tímto typem šamanství jsou zde použity jako paralely ve smyslu „*nic nového pod sluncem*“ a přiblížení metod, které šamani používali v minulosti a jsou dosud kreativně používány i šamany soudobými. **Diskuze o inkvizici** v tomto kontextu není ani zbytečná, ani opožděná, protože **inkviziční mentalita nezmizela** s oficiálním vyhlášením zrušení inkvizičních tribunálů a její projevy - **byť v jiných oblastech a s jinými cíli - lze vysledovat i na prahu třetího tisíciletí.** „*Inkvizice byla možná první skutečně totalitní organizací v dějinách lidstva, organizací, která si kladla za cíl takřka stoprocentní kontrolu společnosti. I proto není na škodu podívat se blíže na to, jak podobné instituce fungují, jak jsou strukturovány a jací lidé se v nich uplatňují.*“ [1]

Bula za bulou, direktiva za direktivou

Katolická církev se potýkala s herezí (z řečtiny *haireesen* = zvolit) od prvního okamžiku, kdy se stala, v roce 313 n.l. vydáním Milánského ediktu císaře Konstantina I., oficiálním římským státním náboženstvím. Mnozí historikové dokládají boj s herezí, ještě před tímto datem, i když vesměs v morální rovině disputací a polemik, bez paušálního používání fyzické likvidace. Jako hereze je označována odchylka od oficiální církevní doktríny v oblasti učení a kultu. Heretik potom je ten kdo, ačkoli obeznámen s křesťanskou ortodoxií, přesto zastává a propaguje neortodoxní názory. Heretik je církevními kruhy odmítán jako nepřítel, zrádce víry a těžký hříšník.

Je pozoruhodné, že již pozdní římské období je určitým předobrazem inkvizičních praktik, včetně masivního užívání mučení při výslechu a fyzického trestání usvědčeného heretika. Justiniánův právní kodex z roku 529 n.l. již má zakotven právní názor, že heretika je třeba trestat jako ty nejhorší zločince, protože je vlastně zrádce. Sankcí je konfiskace majetku, zbavení dědického práva, vyhnanství, trest smrti. Vychází z tezí sv. Augustina (354-430) obhajujících použití veškerých dostupných prostředků proti herezi a heretikům, včetně jejich úplného vyhlazení. Je mu také připisována idea **uzavřené společnosti**, v níž její příslušníci **nemají ve věci ideologie žádný prostor k vlastní volbě.** Podle jeho sebestředného nezvratného přesvědčení o vlastní poznané vyšší pravdě a nutnosti splnění podmínky docílení spásy je vymýcení hereze v zájmu křesťanství a církevní jednoty. Masově aplikované mučení (s velmi pestrým sadisticky sofistickým repertoárem), využití armády tajné policie a zejména donašečů (*delatores*) s následným uplatňováním drakonických

trestů, obhajuje Augustin slovy: „*Jestliže stát užívá takových metod pro vlastní bídné cíle, nemá pak církev, jejíž cíle jsou mnohem významnější, právo dělat totéž, ba dokonce ještě víc?*“ [1]

Postupný přechod od *teologické polemiky a přesvědčování, k omezené přísnosti* (reprezentované spíše symbolickými tresty - např. zpřísněný půst a modlitby), až k brutálnímu násilí, je trend moderovaný celou řadou vlivů obecného historického vývoje, drolicí se autority církve a měnících se představ o substanci křesťanství samotného a jeho individuálního i sociálního vnímání. Nelze také nezmínit, že tvrdý kurz prosazovaný Augustinem a jeho následovníky nebyl přijímán většinou, naopak většina teologů jej odmítala. Historikové období mezi 4. až 13. stoletím, kdy za pronásledování hereze byli odpovědní biskupové, volba prostředků k potírání hereze byla zcela v rukou biskupů a jejich tvrdost se lišila od diecéze k diecézi, označují jako období biskupské (episkopální) inkvizice (jak příznačné - řecky *episkopos* = dohlížitel).

Zlomem byl přechod od prvního do druhého tisíciletí, kdy celá křesťanská Evropa se třásla strachem z posledního soudu a konce světa - **apokalypsy** - hlášeného nejruznějšími proroky a kazateli (viz prognózující šamani), obvykle vycházející ze zkomolené interpretace Zjevení sv. Jana (z roku 95 n.l.), ne zcela přesně souhrnně označovaní jako *chiliasté*.

Rok 1000 uplynul a předpovídané apokalyptické zničení světa se nekonalo. Pro věřící to pochopitelně znamenalo, že poslední soud se odkládá a musí se smířovat s novou perspektivou a budoucností, která pro většinu neprivilegovaných nebyla nijak růžová. Pro část věřících to naopak byl důvod ještě více se přimknout k církvi, protože nabyli dojmu, že právě ona byla tím, kdo zabránil konci světa a vděčí jí za své přežití. Nezřídka tuto vděčnost vyjadřovali dary církvi, dokonce celým svým majetkem.

Odbočka 1 - chiliasmus

Pomineme-li paniku související s přechodem data z 31.12.1999 na 1.1.2000 v operačních systémech počítačů (především OS Microsoftu), také na konci 2. milénia hustota šamanů - předpovídačů konce světa - neobyčejně vzrostla a na krátkou dobu zastínila aktivity šamanů - globálních oteplovačů. Podobná situace se opakovala také v roce 2012 (Mayský kalendář). Je patrné, že *chiliasmus* je v lidských myslích hluboko zakořeněn a dodnes je snadno aktivován v celých sociálních skupinách, bez ohledu na konfesi, stačí jenom několik klíčových slov, které v mozku spustí příslušné reakce. Tento princip skvěle popsal F. Herbert jako *missionaria protectiva* („...zasévání nakažlivých pověr na primitivních světech, s cílem připravit místní náboženství k využívání...“). [6]

Od 11. století se rozpad církevních struktur progresivně urychluje. Hlavním hybatelem je kontrast mezi objektivně pozorovatelným životem a chováním reprezentantů církve na všech úrovních a jimi deklarovaných křesťanských ctností a zásad a vyžadováním jejich dodržování pod hrozbou trestů. [5]

V celé Evropě se objevují stále nové varianty sekt a reformačních teologických učení, narůstá odstředivá tenze orientovaná proti oficiální církvi, spojená s požadavky na reformu nebo dokonce úplné odmítání „profesionální“ církve, podle zásady „*Kdo nepracuje, at' nejí!*“. Požadavky na dodržování střídmosti a chování podle evangelií směřované k představitelům církve „*prelátům*“ jsou ty nejmírnější. Chápání papežské církve a její odmítnutí jako samozvance, je zakotveno ve všech radikálních variantách (bogomilové, albigenští, kataři, valdenští...). Obraz „profesionální“ církve odtržené od věřících, žijící ve slonovinové věži bez morálky a skutečné víry se již nikdy nepodařilo přemalovat.

Církev v tomto období reagovala velmi hystericky ruku v ruce se světskou mocí. Honba na heretiky se dostává do obrátek a hoří hranice. Tím ale nelze popřít fakt, že mnozí církevní preláti se zcela nezastřeně chovají jako drsní a chamtiví feudálové, ani zdaleka se nepodobají duchovním pastýřům. „*O chudobě a askezi bylo snadné mluvit a kázat, jenom málo církevních feudálů mělo však chuť je ve svém každodenním životě skutečně praktikovat. A tak byl nakonec boj proti herezi cestou vlastního vzorného příkladu zavržen a církev se rozhodla své oponenty zničit ohněm a mečem.*“ [1]

Odbočka 2 - „Káží vodu a pijí víno!“

Je téměř úsměvné až děsivé pozorovat, jak stejnou chybu stále znovu a znovu opakují samozvané struktury bývalých reformátorů, které se protlačily do čela států a nadstátních struktur, ať již se deklarují jako demokratické nebo socialistické, liberální nebo konzervativní, s libovolnými dalšími adjektivy, různě propojené se strukturami oficiálně nevládními. Jejich odtrženost od reality, neschopnost vnímat a reflektovat změny je přesouvá na okraj mimo centrum dění až jsou zcela odmítány. Snahou kontrolovat myšlení populace a její chování vynucovat pomocí zákazů a příkazů se stále více podobá zoufalým snahám inkvizice odhalit a vyhnat ze stáda herezi. To může být dočasně úspěšné. Ale protože je nutné tlak stále zvyšovat, vždy nakonec dojde k překročení kritického bodu. Nakonec se každá věž ze slonoviny zhroutí, protože její základy nestojí na obecné podpoře. Jako odhalení samozvanci končí - v závislosti na civilizačním okruhu - v zapomenutí nebo i fyzicky.

Zrození inkvizice

Ubaldo Allucingoli, jako papež Lucius III. (1181-1185), navrhoval rozdělení úloh při likvidaci hereze. Vyšetřování (*inquisitio*), výslechy a rozhodnutí o vině mělo spadat do kompetence biskupů, usvědčený by byl předán světským soudům, které měly vynést patřičný trest a exekuci. Světským feudálům a vládcům bylo otevřeně sděleno, že pokud by ignorovali nebo dokonce sabotovali vyšetřování heretické náказы, budou vyobcováni z církve, poddaní vyvázáni z poslušnosti a jejich léna dostanou do správy církvi oddanější vládcové. Za spolupráci jim byly přislíbeny bonusy ve formě odpustků jako křížovým rytířům. Kdo by takovou lákavou nabídku nebral?

175. papež Inocenc III., za svého setrvání ve funkci (1198-1216) rozpoutal legislativní smršť, kterou by mu mohl závidět leckterý parlament, včetně EU komise. Roku 1215 na IV. lateránském koncilu v koncilním článku III - *De hereticis*, píše „*Exkomunikujeme a uvalujeme klatbu na každou herezi, jež povstává proti svaté, pravověrné, katolické víře ... Zavrhuje všechny heretiky, nezávisle na jménu, pod nímž vystupují ... Statky odsouzených mají být zkonfiskovány ... Ti, u nichž existuje podezření na herezi, musí být rovněž zasaženi mečem, vyobcováni a opuštěni všemi, dokud neprokáží svou nevinu a neočistí dostatečným způsobem svoji osobu. Jestliže taková osoba bude ve stavu vyobcování po dobu jednoho roku - a neprovede žádné kroky, aby dokázala svoji nevinu - má být uznána za heretika a zatracena ... Kromě toho stanovujeme, že vyobcování podléhají rovněž věřící, kteří přijímají, ochraňují a podporují kacíře.*“

Patnáct set prelátů shromážděných na koncilu, bez jediného slovíčka diskuse, bez jediné poznámky, přijalo všechny dekrety... Zakrátko se ukázalo, že biskupský dohled je neuspokojivý, často biskupové byli příliš osobně provázáni se svěřenou diecézí a tak na jaře roku 1233 papež Řehoř IX. zvolil „profesionalizaci“. Pověřil dominikánský řád a jen krátce po té také františkány, aby z pozice zvláštních papežských legátů pátrali po kacířích. Jediný ke komu bylo možno se (spíše teoreticky odvolat), byl papež, jakožto vrchní inkvizitor. Z toho název inkvizice /pontifikální/ papežská.

Osud statisíců byl zpečetěn. K likvidaci /i domnělého/ kacíře postačili dva udavači, kteří podali udání (*denuntiatio*). Člověk v té době nemusel být inkvizicí obviněn, mučen a odsouzen, stačil jeho strach z takové možnosti, aby jeho psychika byla narušena. Mnozí z denunciovanych obviněných raději spáchali sebevraždu, což se rovnalo přiznání...

Odbočka 3 - schválení zeleného nesmyslu

4. 10. 2016 EU parlament ve Strasbourgu hlasoval o ratifikaci pařížské dohody (COP 21). S hlasováním se spěchalo, aby bylo možno se pochlubit na zeleném koncilu v Marákeši. Přímý přenos z tohoto skutečně poučného hlasování o vyhození stovek miliard EUR oknem v boji proti globálnímu oteplování poskytl docela slušnou představu o tom, jak hlasují zastrašení aktéři takovýchto frašek. „Preláti“ evropských zelených stran v diskusi pronesli zdravice a deklarovali svoji nezlomnou víru, oficiálně „nezelené“ strany se bez váhání připojily a tak mohl tetelící se Martin Schulz připojit svůj podpis, před zraky spokojeně kývajícího zeleného „papeže“ Ban Ki Moona, na ratifikační dokument, podpořen 610 hlasy EU poslanců (jen 38 bylo proti - hlavně Britové a 31 nepřítomno).

Úspěšnost inkvizičních tribunálů

Z pohledu církve byla úspěšnost inkvizičních tribunálů téměř v celé Evropě mimořádně vysoká. V zásadě mezi 13. - 15. stoletím byli heretici buď vyhlazeni, nebo se naučili dokonale používat mimikry zapálených katolíků. Papežové jako nejvyšší inkvizitoři si mohli odfajfkovat splněný úkol. Přesto v průběhu 15. století nastoupila reformace, jejíž kořeny lze hledat u valdenských, albigenských a nezřídka i v myšlenkách usvědčených a v plamenech „očistěných“ kacířů. Mimochodem dovozuje se, že české slovo kacíř vzniklo zkomolením slova katar. Ve velké části Evropy se inkvizice v důsledku nedostatku heretiků transformovala na lovce čarodějnic, které církev po dlouhá staletí víceméně ignorovala a nespojovala je s herezí. [1][3][4]

Odbočka 4 - dnešní heretici

Zelená alarmistická církev dneška má také svoje heretiky, ale protože použití slova heretik nebo kacíř by vyvolávalo nepříjemné konotace, nazývá je *denials* - popírači. Má také svoje stále aktualizované kladivo na popírače, udržované slovníky zakázaných slov (sledovaných vyhledávacími internetovými stroji) a také své *Libri prohibiti*, i novodobé inkvizitory, které snadno rozpoznáme v internetových diskusích a na některých serverech.

Jak bylo napsáno v úvodu - inkviziční mentalita nezmizela s oficiálním zrušením inkvizice. Ale o tom až příště, včetně inkvizičního pronásledování heretiků v Čechách a na Moravě.

Slovo na závěr: „Ještě není tma, ale stmívá se.“ [R. Křesťan]

V Mostě 30. 11. 2016

František Kružík

Literatura a zdroje k článku „Greenpeace a Al Capone“:

- [1.] Fojtík, V. a Půr, M. Oslavujte CO₂. Zakladatel Greenpeace kritizuje zelené radikály. Slavný ekolog /Patrick Moore/ exkluzivně o rozchodu s Greenpeace, změnách klimatu a vývoji energetiky. EUROportál. [navštíveno 26. 7. 2016] <<http://www.euro.cz/politika/oslavujte-co2-zakladatel-greenpeace-kritizuje-zelene-radikaly-1294188>> [zveřejněno 26. 3. 2016]
- [2.] Hunter, B. Přinášet poselství. [navštíveno 6. 8. 2016] <<http://archiv.greenpeace.cz/magazine/98leto/04-1.htm>> [zveřejněno ?. ?. 1998] překlad Hana Pernicová.
- [3.] Pacner, K. 1961: Výbuch největší atomové bomby všech dob oslavil Komunistickou stranu. [navštíveno 1. 9. 2016] < http://technet.idnes.cz/1961-vybuch-nejvetsi-atomove-bomby-vsech-dob-oslavil-komunistickou-stranu-1qw-/vojenstvi.aspx?c=A111028_093630_vojenstvi_kuz >; Technet.cz [zveřejněno 30. 10. 2011]
- [4.] Salter, F. War Against Human Nature. Soubor esejí : The War Against Human Nature in the Social Sciences; The War against Human Nature II: Gender Studies (Part 1); The War against Human Nature II: Gender Studies (Part 2); The War Against Human Nature III: Part I: Race and the Nation in the Media; The War Against Human Nature III: Part II: Race and the Nation in the Universities; časopis Quadrant; Austrálie; 1. 1 2012 až 1. 11. 2012. [navštíveno 22.7.2016] rozcestník ke všem částem: <<https://occamsrazormag.wordpress.com/2013/01/31/frank-salter-war-against-human-nature/>>
- [5.] Vondruška, V. Husitská epopej II. 1416 - 1425 za časů hejtmána Jana Žižky. Nakladatelství MOBA. Brno 2015. s. 616
- [6.] Jančaříková K. Základy ekologie a problematiky životního prostředí pro pedagogy/Ochrana přírody a životního prostředí/Novodobá ochrana přírody. Enviwiki [navštíveno 28. 8. 2016] <https://www.enviwiki.cz/wiki/Z%C3%A1klady_ekologie_a_problematiky_%C5%BEivotn%C3%ADho_prost%C5%99ed%C3%AD_pro_pedagogy/Ochrana_p%C5%99%C3%ADrody_a_%C5%BEivotn%C3%ADho_prost%C5%99ed%C3%AD/Novodob%C3%A1_ochrana_p%C5%99%C3%ADrody>
- [7.] Zelená energie žíví už přes osm milionů lidí. Autor je označen zkratkou ‚mic‘. [navštíveno 28. 8. 2016] <http://www.euro.cz/byznys/zelena-energie-zivi-uz-pres-osm-milionu-lidi-1291926#utm_medium=selfpromo&utm_source=euro&utm_campaign=copylink > EUROportál/byznys [27. 5. 2016]

Odkazy na filmy:

- [i.] Forrest Gump. Hlavní role: Tom Hanks; režie: Robert Zemeckis; USA; 1994. <<http://film.osobnosti.cz/forrest-gump-434> >
- [ii.] NGO díl I: Příběh duhových bojovníků. Dokumentární film. ČT a Rasta Production, Ltd.; režie: Dušák, M.; scénář: Dušák, M. a Pospíšil F. Praha 2000. 56 minut.
- [iii.] Princip domina (The Domino Principle). Hlavní role: Gene Hackman; režie: Stanley Kramer; USA, VB, Mexiko; 1977. <<http://film.osobnosti.cz/princip-domina-21425>>
- [iv.] Tři dny kondora (Three Days of the Condor). Hlavní role: Robert Redford; režie: Sydney Pollack; USA; 1975. < <http://film.osobnosti.cz/tri-dny-kondora-29204> >

Literatura a zdroje k článku „Malleus Maleficarum“:

- [1.] Chalupa, J. (2007): Inkvizice. Stručné dějiny hanebnosti. Nakladatelství Aleš Skřivan ml., edice Kavela; 1. vydání; Praha 2007. s.159.
- [2.] Střítecký, J. (1988): Recenze knihy - Šindelář, B. (1986): Hon na čarodějnice. Internet [navštíveno 26. 9. 2016] < https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/111621/G_Sociologica_32-1988-1_21.pdf?sequence=1 > 1988
- [3.] Bor, K. (1988): Recenze knihy - Šindelář, B. (1986): Hon na čarodějnice. Internet

- [navštíveno 26. 9. 2016] <http://friedo.szm.com/sindelar/sindelar_hon.pdf>
- [4.] Šindelář, B. (1986): Hon na čarodějnice. Západní a střední Evropa v 16.-17. století. Nakladatelství Svoboda, 1. vydání; Praha 1986; s.255.
- [5.] Rosa, P. (1997): Temné papežství. (Anglický originál Vicar of the Christ. Nakladatelství Bantam Press, 1988); Přeložila Hana Kučerová, nakladatelství a vydavatelství ETC Publishing, s.r.o., 1.vydání; Praha 1997; s. 470. ISBN 80-86006-04-2
- [6.] Herbert, F. (). Duna. (Anglický originál Dune, nakladatelství New English Library, 1976), přeložil K. Blažek aj. Smékal; Nakladatelství Svoboda, 1. vydání, Praha 1988. s.658. ISBN 80-205-0001-4.